

Република Србија
Министарство рударства и енергетике

ПРОГРАМ ОСТВАРИВАЊА СТАРТЕГИЈЕ РАЗВОЈА
ЕНЕРГЕТИКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ДО 2040.ГОДИНЕ
СА ПРОЈЕКЦИЈАМА ДО 2050.ГОДИНЕ,
ЗА ПЕРИОД ОД 2026. ДО 2028. ГОДИНЕ
-нацрт-

Извештај о раним консултацијама

септембар 2025. године

САДРЖАЈ

1.	Програм остваривања Стратегије енергетике – правни оквир и поступак израде	3
1.1	Правни оквир	3
1.2	Опис поступка израде Програма и релевантни временски оквир израде	3
2.	Достављени коментари	6

1. ПРОГРАМ ОСТВАРИВАЊА СТРАТЕГИЈЕ ЕНЕРГЕТИКЕ — ПРАВНИ ОКВИР И ПОСТУПАК ИЗРАДЕ

1.1 Правни оквир

Члан 3. Закона о енергетици („Службени гласник РС”, бр. 145/14 и 95/18 - др. закон и 40/21, 35/23 – други закон, 62/23 и 3 и 94/2024, у даљем тексту: Закон) дефинише да се енергетска политика Републике Србије ближе разрађује и спроводи Стратегијом развоја енергетике Републике Србије, Програмом остваривања Стратегије (у даљем тексту: Програм) и Енергетским билансом Републике Србије.

Сагласно Закону о енергетици (члан 5.), Програм утврђује услове, начин, динамику и мере за остваривање Стратегије за трогодишњи период, од 2026. до 2028. године. Садржај Програма је прописан чланом 6. закона о енергетици

Поред Закона и Стратегије, правни оквир за израду Програма је обухватио и Закон о коришћењу обновљивих извора енергије („Службени гласник РС”, бр. 40/21 и 35/23), Закон о енергетској ефикасности и рационалној употреби енергије („Службени гласник РС”, број 40/21) и Уговор о оснивању Енергетске заједнице („Службени гласник РС”, број 62/06). Правни оквир обухвата и Закон о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС”, бр. 101/15, 95/18 - др. закон, 40/21) и Закон о климатским променама („Службени гласник РС”, бр. 26/21), у делу који се односи на проблематику Програма.

Програм је усаглашен са мерама и активностима дефинисаним у Интегрисаном националном енергетском и климатском плану Републике Србије за период до 2030. године са визијом до 2050. године („Службени гласник РС”, бр. 70/2024-59, у даљем тексту: ИНЕКП), као и документом Измене и допуне Полазних основа плана развоја енергетске инфраструктуре и мера енергетске ефикасности за период до 2028. са пројекцијама до 2030. године.

Поред тога, имајући у виду да су ИНЕКП као и Стратегијом дефинисани циљеви у области енергетике и климе у складу са Декларацијом из Софије о Зеленој Агенди за Западни Балкан, Споразумом из Париза („Службени гласник РС- Међународни уговори”, број 4/17) и Одлуком Министарског савета енергетске заједнице D/2021/14/MC-EnC, и да су ови циљеви у складу са циљевима одрживог развоја, Програм је такође документ којим се одређују мере и политике сагласно Зеленој Агенди и циљевима одрживог развоја.

1.2 Опис поступка израде Програма и релевантни временски оквир израде

Поступак израде и припреме започет је 2021. године покретањем јавне набавке за услугу Израда и усвајање нове Стратегије развоја енергетике и Програма остваривања Стратегије (ЈН 13/21). У поступку јавне набавке за консултанта на изради Стратегије развоја енергетике и Програма остваривања Стратегије изабрана је група понуђача коју чине Електротехнички институт Никола Тесла и Универзитет у Београду – Рударско-геолошки факултет (у даљем тексту: Консултант). У току израде и припреме

документа, Консултант је пружио техничку подршку Министарству рударства и енергетике, као и другим институцијама и органима укљученим у поступак израде.

У јуну 2021. године образована је Радна група надлежна за праћење и учешће у поступку израде Стратегије и Програма. Радну групу, поред представника Министарства рударства и енергетике, чине и представници следећих институција, организација и удружења:

- Министарство заштите животне средине
- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде
- Привредна коморе Србије
- Агенција за енергетику Републике Србије
- Електромрежа Србије АД
- Електропривреда Србије АД
- Електродистрибуција Србије доо
- НИС АД
- ЈП Србијагас
- Дистрибуцијагас Србија доо
- Транспортгас Србија доо
- Транснафта АД
- SEEREX АД
- РЕС фондација,
- Удружење "Београдска отворена школа",
- Удружење "Центар за екологију и одрживи развој"
- Европска банка за обнову и развој

Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2040. године са пројекцијама до 2050. године усвојена је у Народној скупштини Републике Србије у новембру 2024. године ("Службени гласник РС", број 94/2024, у даљем тексту: Стратегија). Процес израде Програма започео је након усвајања Стратегије.

Процес израде Програма покренуло је и води Министарство рударства и енергетике као надлежна институција. Сагласно члану 5 Закона, Програм доноси Влада Републике Србије.

Програм је резултат блиске сарадње с релевантним заинтересованим странама (органима државне управе, јавним и приватним сектором и организацијама цивилног друштва) који кроз учешће у Радној групи прате и активно учествују у процесу израде Програма.

На основу члана 41. Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 30/2018 и 29/2020), Министарство рударства и енергетике је у периоду од 19. септембра – 26. септембра 2025. године спровело ране консултације ради припреме Програма остваривања Стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2040. године са пројекцијама до 2050. године у новембру 2024.године, за период од 2026.године до 2028.године.

Јавни позив за учешће у раним консултацијама ради израде Програма остваривања Стратегије развоја енергетике републике Србије до 2040.године са пројекцијама до 2050.године, за период од 2026. до 2028.година је објављен 18. септембра 2025. године.

Министарство рударства и енергетике позвало је представнике свих органа јавне власти у Републици Србији, заинтересоване грађане и грађанке, привредна друштва, организације цивилног друштва, представнике академске заједнице и друге заинтересоване субјекте да се укључе у поступак консултација о Нацрту Програма.

ПРОГРАМ ОСТВАРИВАЊА СТАРТЕГИЈЕ РАЗВОЈА ЕНЕРГЕТИКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ДО 2040.ГОДИНЕ СА ПРОЈЕКЦИЈАМА ДО 2050.ГОДИНЕ, ЗА ПЕРИОД ОД 2026. ДО 2028.ГОДИНЕ

Извештај о раним консултацијама

Сугестије и коментари, достављани су Министарству рударства и енергетике Републике Србије на приложеном обрасцу - Табела за достављање коментара на Нацрт ПОС, до 26. септембра 2025. године до 15:30 часова, искључиво електронским путем на имејл адресу: biljana.ramic@mre.gov.rs

Нацрт Програма као и табела за достављање коментара доступни су на сајту министарства <https://www.mre.gov.rs/tekst/95/javne-rasprave.php> као и на сајту <https://ekonsultacije.gov.rs/>.

2. ДОСТАВЉЕНИ КОМЕНТАРИ

Током процеса раних консултација добијене су примедбе, предлоге и сугестије више заинтересованих страна.

Табеларни преглед заинтересованих страна и број коментара које је доставила свака од њих на нацрт Стратегије, у оквиру јавних консултација, дат је у Табели 1.

Табела 1: Назив заинтересованих страна и број коментара – ране консултације

Број	Назив институције, организације, привредног друштва или физичког лица	Број коментара	Напомена
1.	НАФТНА ИНДУСТРИЈА СРБИЈЕ а. д. Нови Сад	11	
2.	УНЕКООП Параћин, СН аграр Главица-Параћин, Грин Лимес Н.Бановци	2	
3.	ТРАНСПОРТГАС-Србија д.о.о.	4	
4.	Агенција за енергетику Републике Србије (АЕРС)	5	Коментари нису достављени у адекватној форми
5.	Београдска отворена школа Булевар ослобођења 177, 11010 Београд – Вождовац, ekz@bos.rs; ognjan.pantic@bos.rs Регулаторни институт за обновљиву енергију и животну средину – РЕРИ Светозара Марковића 39, 11000 Београд office@rer.org.rs; mirko.popovic@rer.org.rs	13	
6.	ТРАНСНАФТА АД	1	Коментари нису достављени у адекватној форми
Укупно		36	

Комплетна табела са свим добијеним коментарима и одговорима на коментаре (укључујући и оне који нису достављени у адекватној форми) приказана је у Табели 2.

Нацрт Програма је ажуриран и унапређен у складу са добијеним и прихваћеним коментарима.

Табела 2: Коментари са раних консултација

Назив институције, привредног друштва или физичког лица:		НАФТНА ИНДУСТРИЈА СРБИЈЕ а. д. Нови Сад	
Подаци о подносиоцу: Адреса и/или е-mail и контакт телефон		Милентија Поповића бр. 1, Београд; имејл адреса: serbian.gr@nis.rs	
Коментар, питање, мишљење		Образложење коментара	Одговор
1.	Страна 120. Преформулисати/ допунити навод: „Мера Г.7 – Унапређење регулаторног оквира у сектору природног гаса обухвата једну активност: Г7.1: Доношење Закона о гасу“	У току је рад на изради Закона о гасу	Преформулисано.
2.	Тачка 5.6. мера Н2 страна 130. 3. пасус Уместо речи „повећање заштите животне средине“ унети речи: “унапређење заштите животне средине“	Техничка корекција	Прихваћено.
3.	Страна 131. Преформулисати/ допунити навод: „Мера Н4 Унапређење регулаторног оквира у сектору нафте обухвата две активности: доношење Закона о нафти и Закона о обавезним резервама нафте, деривата нафте и природног гаса“	У току је рад на изради оба закона: Закон о нафти и Закон о обавезним резервама нафте, деривата нафте и природног гаса	Преформулисано.

4.	У Табели 5.6.2: Циљеви, мере и индикатори у сектору нафте Преформулисати «Циљ» тако да гласи: «Обезбеђење сигурног снабдевања нафтом и дериватима нафте» који испуњавају ЕУ стандард	Прецртани навод је сувишан из следећих разлога: I. Закон о обавезним резервама се позива на Закон о нафти, а потоњи под појмом „деривати нафте“ подразумева: Члан 2. 2) деривати нафте су моторни бензини, авионски бензини, млазна горива, гасна уља, уља за ложење, бродска горива, течни нафтни гас и друго II. ЕУ стандарди постоје за: моторне бензине, гасна уља и течни нафтни гас III. За авио горива и бродска горива се примењују међународни стандарди IV. Квалитет уља за ложење се утврђује произвођачким спецификацијама, међународне класификације се базирају једино на садржају сумпора и вискозитету V. Правилником о техничким и другим захтевима за течна горива нафтног порекла је прописано да се на тржишту Републике Србије могу пласирати само деривати који задовољавају прописе наведене под II – IV	Не прихвата се. Циљ је дословце преузет из усвојене Стратегије и не може се мењати у Програму.
5.	У Табели 5.6.4 Активности за реализацију мере Н2 у реду са називом Опису активности: Уместо речи „повећање заштите животне средине“ унети речи: “унапређење заштите животне средине“	Техничка корекција	Прихвата се
6.	У Табели 5.6.4: Кориговати навод за „Утицај реализације активности на остварење циља“: Деривати нафте који испуњавају ЕУ стандарде: Планиране инвестиције реализоване 100%	Пројекти планирани у Рафинерији Панчево а који су наведени у овој табели нису повезани са пројектима који регулишу квалитет деривата нафте	Прихвата се. Коригован текст.

7.	У Табели 5.6.6-1: Активности за реализацију мере Н4 – Н4.1 Проверити рок наведен за доношење Закона о нафти (стоји 2026.)	Чини се да је Закон близу коначне верзије (тако је и гласио наслов последње верзије разматране почетком септембра)	Преформулисано.
8.	У Табели 5.6.6-1: Активности за реализацију мере Н4 – Н4.1 Преформулисати «Утицај реализације активности на остварење циља» тако да гласи: «Мера интегрално доприноси бољем уређењу сектора нафте, а тиме доприноси и обезбеђењу сигурног снабдевања нафтом и дериватима нафте» који испуњавају ЕУ стандарде	Видети коментар бр. 3	Прихвата се.
9.	Табела 5.6.6-2: Активности за реализацију мере Н4 – Н4.2 Проверити рок наведен за доношење Закона о обавезним резервама нафте, деривата нафте и природног гаса (стоји 2026.)	Исто као коментар бр. 5	Преформулисано.
10.	Страна 145. последњи пасус: Преформулисати навод „У сектору нафте се испуњава <u>зацртани циљ</u> за складиштење обавезних резерви нафте.....“	Формирање обавезних резерви нафте и деривата је међународна обавеза прописана ЕУ Директивом 119/2009, а утврђена је и од стране Енергетске заједнице	Прихвата се. Међутим, напомињемо да поред тога што је формирање обавезних резерви нафте и деривата је међународна обавеза прописана ЕУ Директивом 119/2009, а утврђена је и од стране Енергетске заједнице, оно је као циљ препознато и у Стратегији: “Циљ је да се до 2027. године обезбеде складишни капацитети у Републици Србији такви да обезбеде складиштење обавезних резерви нафте и нафтних деривата у количини која одговара 90 дана нето увоза или 61 дан унутрашње потрошње (према већој вредности)”. ”

11.	Страна 146. У Табели 6.1: Ефекти реализације Програма на остварење стратешких циљева, колона декарбонизација: Кориговати: „ - Раст удела ОИЕ у производњи електричне енергије за 4,34%“	1. Прецизирати током ког периода је предвиђено да се оствари повећање од 4,34%у односу на 2023. 2. За 2023. већ стоји напомена да је хидролошка ситуација била неуобичајено добра, да ли је реално да се планира наведено повећање производње ел. енергије из ОИЕ? Сведоци смо изразито сушних година и све лошије хидролошке ситуације 3. На основу индикатора наведених у овом тексту чини се да постоји проблем за прикључење нових ОИЕ електрана на мрежу због недовољних капацитета преноса. Предлажемо да се наведени таргети помере на следећи ПОС	Кориговано: “ Раст удела ОИЕ у производњи електричне енергије за 8,05%” 1. Табела представља приказ Ефекат реализације Програма на остварење стратешких циљева и подразумева се да се односи на период реализације Програма наведен у наслову документа. 2. 3. Објашњење: - Базна година је 2023. и удео ОИЕ у производњи електричне енергије је према ЕУРОСТАТ-у 31,75% (табела 5.1.2). - Пројектоване вредности за 2026., 2027. и 2028. годину приказане су у табели 5.1.2 и преузете су из ИНЕКП-а. - Пројектована вредност за 2028. годину у ИНЕКП-у је добијена на основу претпоставке да је мрежи 2028. године укупно 1,5 GW инсталираних капацитета у ветру и 1,242 GW инсталираних капацитета у солару. - Релизацијом свих пројеката предвиђени у ПОСу, Република Србија би 2028. године на мрежи требало да има 1.583 GW у ветру и 1.355 GW у солару. Дакле, трајекторија из ИНЕКП-а (са просечном хидрологијом) се прати. - Због тога је претпостављено да ће вредност од 39,8% удела ОИЕ у производњи електричне енергије из ОИЕ предвиђена ИНЕКП-ом бити остварена. Раст од 8,05% је разлика пројектоване вредности за 2028. и остварене вредности за 2023.
-----	---	--	---

Назив институције, привредног друштва или физичког лица: Подаци о подносиоцу: Адреса и/или е-mail и контакт телефон	УНЕКООП Параћин, СН аграр Главица-Параћин, Грин Лимес Н.Бановци Адакалска бб, Параћин, 0658463 077		
Коментар, питање, мишљење	Образложење коментара	Одговор	

1.	ЕЕ6.1 Унапређење система енергетског менаџмента ради повећања инвестиција у енергетску ефикасност јавних зграда у Србији. Капацитети локалног енергетског менаџмента су у константном назадовању	Последњих година систем енергетског менаџмента у јединицама локалне самоуправе (ЈЛС) приметно је назадовао. Локални енергетски менаџери, иако формално препознати у правном оквиру, у пракси немају статус и утицај који заслужују. Њихово стручно мишљење се ретко узима у обзир приликом доношења одлука, а стратешко промишљање у области локалног енергетског менаџмента замењено је ад-хок и често политички мотивисаним одлучивањем. Додатни проблем представља чињеница да обуке за енергетске саветнике, предвиђене законом, никада нису систематски реализоване. То доводи до недостатка кадрова који би могли квалитетно да спроводе енергетске прегледе и предложе мере за унапређење енергетске ефикасности. Мрежа локалних енергетских менаџера при Сталној конференцији градова и општина (СКГО) практично не функционише. Не постоји континуирана координација, нити систематско оснаживање знања и капацитета локалних менаџера. Услед тога, локалне самоуправе остају усамљене у настојањима да унапреде енергетску ефикасност, без механизма размене искустава, подршке и заједничког наступа ка државним институцијама. Све наведено указује да је потребно системски ојачати улогу локалних енергетских менаџера, обезбедити редовне обуке, успоставити функционалну мрежу кроз СКГО, као и увести механизме којима би њихово мишљење било равноправно укључено у процесе планирања и одлучивања.	Пројекат који је наведен у ПОСу се односи на унапређење капацитета енергетских менаџера за јавне зграде и не дотиче се система енергетског менаџмента у јединицама локалних самоуправа. Коментар који је дат је генерална примедба на развијеност система енергетског менаџмента у јединицама локалне самоуправе, а не примедба која се односи на наведени пројекат у ПОСу. Министарство рударства и енергетике је става да се не може говорити о назадовању Система енергетског менаџмента у јединицама локалне самоуправе, с обзиром да се: - број енергетских менаџера који су именовани у јединицама локалне самоуправе и градским општинама није смањено у претходном периоду већ је забележен пораст тако да сада 89% обвезника ЈЛС и градских општина има именованог ЕМ; - именовани ЕМ спроводе конкретне активности потребне за реализацију пројеката ЕЕ који се спроводе на јавним зградама преко Управе за финансирање и подстицање енергетске ефикасности и Пројекта SURCE, - обуке за енергетске менаџере се одржавају на Машинском факултету Универзитета у Београду у складу са бројем пријављених кандидата, - недавно су отпочеле да се одржавају обуке за енергетске саветнике. Министарство рударства и енергетике је у оквиру својих ингеренција допринело успостављању и јачању Законодавног и планског оквира за Систем Енергетског Менаџмента. У том смислу Министарство је спровело ГЕФ пројекат који је помагао ЈЛС да уведу систем енергетског менаџмента, допринело олакшаном праћењу потрошње енергије на нивоу ЈЛС кроз управљање информационом системом ИСЕМ;
----	---	---	---

			спроводи нови ГЕФ пројекат кроз који је припремљена методологија за спровођење енергетских прегледа. Уколико постоји иницијатива којом би се додатно унапредио Систем Енергетског Менаџмента на локалу, подносилац коментара може доставити своју иницијативу Министарству рударства и енергетике, Сектору за енергетску ефикасност и климатске промене, који би је даље узео у разматрање.
2.	Развој тржишта биомасе у Републици Србији не одвија се потребним темпом и не обухватају све сегменте попут биомасе добијене од брзорастућих енергетских биљака.	Поред чињенице да је било значајних инвестиција у изградњи капацитета за добијање топлотне енергије из биомасе врло мало је урађено на диверсификацији извора биомасе. Конкретно, не постоје подстицаји за производњу биомасе на бази брзорастућих енергетских биљака са маргинализованог земљишта. Познато је да употреба ове биомасе значајно доприноси декарбонизацији услед могућности „понора CO ₂ “.	Овакви пројекти постоје у свету али они захтевају висок ниво инвестиција у: - подизање засада, - транспортне трошкове од засада до топлана због кабастог терета (сечка из засада има мању специфичну тежину од сечке из дрвне масе) и већих смештајних капацитета у магацинском простору, - трошкови инвестиција у погоне топлана су сигурно знатно виши услед трошкова развоја технологије по једној топлани.

Назив институције, привредног друштва или физичког лица: Подаци о подносиоцу:	ТРАНСПОРТГАС-Србија д.о.о. jovan.slijepcevic@transportgas-srbija.com tel.: 065 888 1445		
Коментар, питање, мишљење	Образложење коментара	Одговор	

1.	Активност Г2.2 (Табела 5.5.4-2) Пројекат гасне интерконекције Република Србија - Република Северна Македонија - треба у називу објекта додати: МГ 14 ГРЧ Орљане-Лесковац-Врање-граница са Републиком Северном Македонијом - Деоница Врање-граница са Македонијом. Такође смо мишљења да из описа треба избацити „уместо планираног гасовода од Лесковца до Врања пречника DN300mm у дужини од 63,5 km, изградити нови гасовод од ГРЧ ¹ Орљане до ГМРС Врање пречника DN500mm у дужини од око 97 km максималног радног притиска МОП 55 bar.“ – може се позвати само на активност Г4.1	Видети образложење за позицију 2. (нема потребе више се позивати на наводе из старог ПОС-а што се тиче дужине и пречника)	Прихвата се. Коригован је текст.
2.	Активност Г4.1 (Табела 5.5.6-1) Разводни гасовод РГ 11-02 Лесковац - Владичин Хан – Врање - треба променити назив објекта у: МГ 14 ГРЧ Орљане-Лесковац-Врање-граница са Републиком Северном Македонијом - Деоница Орљане-Лесковац-Врање и навести пречник гасовода у опису (DN500)	Уместо планираног гасовода РГ 11-02 Лесковац Врање, предвиђен је гасовод од Орљана до Врања (прва деоница) који ће заједно са деоницом од Врања до границе са Македонијом (друга деоница) чинити магистрални гасовод МГ-14 пречника DN500 и може се изводити фазно. Разводни гасовод Лесковац – Врање је на тај начин постао део магистралног гасовода МГ-14. Донета је Уредба о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене са елементима детаљне регулације за магистрални гасовод МГ 14 ГРЧ Орљане – Лесковац – Врање – граница са Републиком Северном Македонијом "Службени гласник РС", број 78 од 12. септембра 2025.	Прихвата се. Коригован је текст.
3.	Активности за реализацију мере Г5 - Модернизација система мерења – мишљења смо да сваку ППС треба раздвојити као посебну активност (уместо Г5.1 размотрити поделу на Г5.1, Г5.2 и Г5.3	Постоје индикације да рок реализације неће бити исти за све три ППС као што је био случај у документу „Измене и допуне Полазних основа плана развоја енергетске инфраструктуре и мера енергетске ефикасности за период до 2028. са пројекцијама до 2030. године“	Прихвата се. Раздвојене су активности.

¹ ГРЧ - Главно разводно чвориште

4.	Активност Г4.6 (Табела 5.5.6-5) Изградња-проширење дистрибутивних гасоводних мрежа у Нишу, Лесковцу, Власотинцу, Ражњу, Алексинцу, Лучанима, Гучи и Александровцу – Рок реализације је 2030, а ПОС је за период 2026-2028???? Питање је да ли је то грешка, а ако није како се то одражава на остале гасоводне објекте чија је реализација планирана након 2028, а нису се нашли у нацрту ПОС??? Слични примери се могу наћи и у Секторима нафте и угља	Коментар је наведен зато што и Транспортгас има планиране изградње интерконекције са БиХ и Хрватском, транспортне гасоводе Мокрин – ПСГ Банатски Двор – ПСГ Итебеј – Панчево – Београд југ и Ниш – Велика Плана – Батајница – Хоргош (видети стратегију), а из ПОС-а су избачене зато што се реализација очекује након 2028.	Прихвата се. Коригован је текст у делу активности Г 4.6.
----	---	--	--

Назив институције, привредног друштва или физичког лица: Подаци о подносиоцу:		Агенција за енергетику Републике Србије (АЕРС)	
Коментар, питање, мишљење		Образложење коментара	Одговор
1.	Сектор електричне енергије: - У оквиру Активности ЕЛ1.2 - Инвестициони пројекти са циљем реконструкције и изградње преносне мреже, сугеришемо да ЕМС усклади податке у ПОС са подацима из Плана инвестиција за период 2025-2027 о предрачунској вредности - пример за инвестицију у оквиру пројекта БеоГрид ДВ 400 kV бр.450 РП Младост – ТС Н.Сад 3, увођење у ТС Београд 50. Постоји одступање у планираним улагањима за 2026. која су наведена у ПОС (1.788.631.000 ДИН из буџета) у односу на планирана улагања за 2026. која су наведена у плану инвестиција (1.903.150.000 дин из буџета и 52.784.000 сопствена средства). Такође, вредност ове инвестиције у плану инвестиција износи 2.937.215.000 док је у ПОС она 2.921.631.000 дин.		Не прихвата се . Подаци су добијени од ЕМС-а. Напомена: Почетком године ЕМС је доставио табелу са инвестицијама. Вредности су биле у РСД и за БеоГрид ДВ 400 kV бр.450 РП Младост – ТС Н.Сад 3, увођење у ТС Београд 50 (који је АЕРС узео као пример) стајало је како пише у коментару. Међутим, у наредној итерацији из ЕМС-а су доставили податак о 15,25 мил. евра из буџета (1.788.631.000 дин из буџета) и без податка о сопственим средствима.

2.	Сектор природног гаса: - мера ГЗ - Превентивно одржавање и рехабилитација постојећих магистралних гасовода треба да садржи и активност за утврђивања стања свих постојећих гасовода од Хоргоша до Ниша интелигентним крацером..	Ова активност је била планирана у Плану инвестиција Транспортгас Србија за период 2022-2024. и није реализована. Обзиром на старост гасовода и резултате претходно урађеног интелигентног крацовања, неопходно је реализовати ову активност у 2026. години. Након тога треба урадити анализу да ли је могуће и исплативо рехабилитовати постојеће гасоводе и за колико година би могао да им се продужи радни век или је исплативије да се изгради нови гасовод одговарајућег капацитета	Прихвата се. Унета је нова активност ГЗ.2.
3.	Сектор нафте: У Табели 5.6.1. Мере у сектору нафте, за меру НЗ – Изградња продуктовода и нафтовода наведено је да се инвестиција, без претходних улагања, спроводи до 2028. године . С друге стране, у табели 5.6.5-1 Активности за реализацију мере НЗ – НЗ.1, за исту меру наведено је да се спроводи до 2027. године . С обзиром да се ради о истој инвестицији, потребно је да се усклади податак о години завршетка инвестиције.		Примедба се не прихвата. Табела 5.6.1. се односи на обе активности у оквиру Мере НЗ и приказује кумулативно потребне инвестиције за обе активности по годинама. Табела 5.6.5-1 се односи само на активност НЗ.1 и ту је приказан рок за реализацију те активности.
4.	Шта у табелама 5.6.4, 5.6.5-1 (на стр 133.) и 5.6.5-1 (на стр.134) у делу „Утицај реализације активности на остварење циља“ значи констатација „Планиране инвестиције реализоване 100%“? Да ли се овде мисли на инвестиције до 2025. године? Прецизирати		Наведена констатација се односи на вредност индикатора наведеног у Табели 5.6.2 и показује степен реализације Мере Н2 и Мере НЗ. Прецизиран је текст.
5.	Табеле Табела 5.6.5-1 : Активности за реализацију мере НЗ – НЗ.1 (на стр.133) и Табела 5.6.5-1 : Активности за реализацију мере НЗ – НЗ.2 (на стр.134) имају исти број табеле. Треба исправити техничку грешку у нумерацији табела.		Кориговано.

Назив институције, привредног друштва или физичког лица: Подаци о подносиоцу: Адреса и/или e-mail и контакт телефон		Београдска отворена школа Булевар ослобођења 177, 11010 Београд – Вождовац ekz@bos.rs ; ognjan.pantic@bos.rs Регулаторни институт за обновљиву енергију и животну средину – РЕРИ Светозара Марковића 39, 11000 Београд office@reri.org.rs ; mirko.popovic@reri.org.rs	
Коментар, питање, мишљење		Образложење коментара	Одговор
1.	Нацрт Програма остваривања Стратегије развоја енергетике није усклађен са текстом Стратегије у области енергетских задруга, енергетских заједница грађана и заједница обновљивих извора енергије.	Нацрт Програма остваривања Стратегије развоја енергетике не садржи политике и мере које су везане за развој енергетских заједница грађана, заједница обновљивих извора енергије и енергетских задруга. Са друге стране, у Стратегији се наводи следеће: Текст Стратегије развоја енергетике препознаје значај децентрализације и демократизације енергетског сектора. У поглављу 6.1 „Визија и циљеви развоја“, у Стратегији стоји следеће: „Транзициони процес захтева широку друштвену подршку. Због тога је битно подржати нове облике јавног ангажмана грађана, енергетску демократију и енергетско грађанство, који превазилазе традиционалне облике управљања политичким и регулаторним процесима у енергетици. Партиципација грађана ће се остварити кроз заједнице обновљивих извора енергије, енергетске задруге и енергетске заједнице, као и путем активног учешће у грађанским иницијативама и процесима доношења одлука из области енергетике.“ Потребно је, складу са овим делом Стратегије, развити политике и мере у овој области.	Прихвата се. Додата активност ОИЕ 9.3 Развој оквира за рад Заједница обновљивих извора енергије (ЗОИЕ) и енергетских заједница грађана (ЕЗГ)

2.	Нацрт Програма остваривања Стратегије развоја енергетике није усклађен са текстом Интегрисаног националног енергетског и климатског плана, у области енергетских заједница грађана, заједница ОИЕ и енергетских задруга.	Подсећамо и на обавезе из Интегрисаног националног енергетског и климатског плана Републике Србије (ИНЕКП), Ово није у складу са Интегрисаним националним енергетским и климатским планом, који препознаје ове концепте и дефинише различите политике и мере како у димензији “Обновљиви извори енергије”, тако и у димензији “Унутрашње енергетско тржиште”. У оквиру димензије “Обновљиви извори енергије”, наводи се да ће “Додатни финансијски и фискални подстицаји ... бити обезбеђени за иновативне и демонстрационе пројекте производње електричне енергије, под условом да ти пројекти могу да допринесу повећању додате вредности на републичком нивоу и задовоље велике потребе за енергијом на локалном нивоу. Подршка малим децентрализованим системима обновљиве енергије такође ће бити разматрана, у оквиру успостављених механизма за праћење најмање једном годишње, узимајући у обзир потенцијалне користи за електроенергетске мреже, због избегнутих улагања у адаптацију, унапређење и проширење мреже”. Поред тога, у оквиру димензије “Унутрашње енергетско тржиште” дефинисана је следећа мера: МП_УЕТ20: Развој регулаторног оквира за рад Заједница обновљивих извора енергије (ЗОИЕ) и енергетских заједница грађана (ЕЗГ) (чл. 62. до 66. и чл. 77. Закона о коришћењу ОИЕ) Мера се односи на припрему релевантног оквира који би требало да омогући колективно учешће и удео енергетских и финансијских користи категорија потрошача на нивоу заједнице у којима се енергенти и услуге енергије могу локално оптимизовати, а вишак размењивати у тржишном оквиру, на veleпродајном или малопродајном тржишту електричне енергије.	Прихвата се. Додата активност ОИЕ 9.3 Развој оквира за рад Заједница обновљивих извора енергије (ЗОИЕ) и енергетских заједница грађана (ЕЗГ)
----	---	---	---

3.	Потребно је детаљно развити политике и мере везано за енергетске заједнице грађана и заједнице ОИЕ, као концепте који су уведени Законом о енергетици и Законом о коришћењу обновљивих извора енергије.	Постоји много изазова везано за даљу имплементацију ових концепата, почевши од регулаторних извора – потребно је донети измене Уредбе о условима испоруке и снабдевања електричном енергијом. Даље, потребно је детаљно дефинисати процедуру стицања статуса, моделе коришћења обновљивих извора енергије у оквиру енергетских заједница, омогућити олакшице везано за притуп систему и балансну одговорност. Такође, потребно је радити на развијању институционалне и ванинституционалне подршке, као и едукације свих актера на ове теме. Потребно је радити и на транспарентности везано за доступне капацитете за прикључење ОИЕ. Неопходно је одредити доступне капацитете за прикључење објеката за производњу електричне енергије из ОИЕ и јавно објавити и редовно ажурирати мапу доступних капацитета. Исто важи и за листу захтева за прикључење коју су поднети и тренутно су у процедури код ОДС. У досадашњој пракси није јасно направљено разграничење између доступних капацитета за прикључење великих производних објеката и оних мањих, нпр. за сопствену потрошњу, већ се прорачуни у поступку прикључења врше генерално са одговарајућим параметрима будућих производних објеката. Потребно је регулаторно дефинисати обавезу ОДС да издвоји посебан капацитет за прикључење производних објеката Енергетских заједница, као и купаца-произвођача, у циљу промоције „грађанске енергије“.	Прихвата се. Додата активност ОИЕ 9.3 Развој оквира за рад Заједница обновљивих извора енергије (ЗОИЕ) и енергетских заједница грађана (ЕЗГ)
----	--	---	--

4.	У оквиру раних консултација јавност није била упозната са тим да ли је потребна израда стратешке процене утицаја	Према члану 5 Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл.Гласник РС“, бр.94/24), доноси се обавезно за планове и програме када постоји могућност да њихова примена изазове значајне негативне последице по животну средину, и то за: 1) <i>планове и програме који се припремају у области просторној и урбанистичкој планирања или коришћења земљишта, пољопривреде, шумарства, рибарства, ловства, енергетике, рударства, индустрије, саобраћаја, управљања отпадом, управљања водама, телекомуникација, туризма, климатских промена, којима се успоставља оквир за одобравање пројеката одређених пројектима којима се уређује досљудак процене утицаја на животну средину.</i> У самом програму за остваривање Стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2040. године са пројекцијама до 2050. године („Сл.Гласник РС“, бр. 94/24), није наглашена одлука о приступању или неприступању изради Стратешке процене утицаја на животну средину. У предвиђеном периоду од 2026. до 2028. године програмом су планиране многе активности и пројекти који могу негативно утицати на животну средину, и самостално, али и заједничким ефектима. Појединачни пројекти који ће се реализовати, поред законских обавеза спровођења процедуре процене утицаја, морају имати свеобухватну анализу који заједничким кумулативним утицајима могу остварити негативне ефекте на животну средину.	Не прихвата се. Законом није прописано да се одлука приказује у оквиру документа који је предмет раних консултација. Неовисно о томе, јавност је била упозната о намери израде Извештаја о стратешкој процени утицаја . Информација о поступку израде ПОС и одговарајуће стратешке процене утицаја је објављена 2021. године, када је спроведен тендер за консултантске услуге (https://inportal.ujn.gov.rs/tender-eo/33292) под називом Израда и усвајање Стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2040. са пројекцијама до 2050. године и Програма остваривања Стратегије развоја енергетике Републике Србије а којим је предвиђена и израда Извештаја о стратешкој процени утицаја Стратегије развоја енергетике на животну средину и израде извештаја о стратешкој процени утицаја Програма остваривања Стратегије развоја енергетике на животну средину. Успостављана је међуресорна Радне групе коју чине представници Министарства рударства и енергетике, Министарства заштите животне средине, Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Привредне коморе Србије, Европске банке за обнову и развој, Агенције за заштиту животне средине, Агенције за енергетику, енергетских компанија, представници орган. цивилног друштва
----	---	---	--

		Подносилац указује да је неопходно ускладити динамику активности које ће бити реализовани у дато периоду и израдити обједињену стратешку процену утицаја за програм остваривања Стратегије развоја енергетике, обзиром да Стратешка процена утицаја за Стратегију развоја енергетике обухвата период до 2040. са пројекцијама до 2050. године, и пројекте и активности мање детаљности које су превиђене Програмом.	и других на основу Решења о упућивању јавног позива организацијама цивилног друштва за чланство у радним групама Министарства рударства и енергетике број 119-01-181/2021-08 од 22.07.2021.године и Решењем о образовању Комисије за избор организација цивилног друштва за чланство у радним групама Министарства рударства и енергетике број 119-01-181/2021-08 од 22.07.2021.године спроведен је поступак за избор организација цивилног друштва поред осталих и у Радну групу за праћење реализације и управљање поступком израде и усвајања нове Стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2040.године са пројекцијама до 2050.године и Програма остваривања Стратегије и израде извештаја о стратешкој процени утицаја Стратегије развоја енергетике на животну средину и израде извештаја о стратешкој процени утицаја Програма остваривања Стратегије развоја енергетике на животну средину. Решењем број 119-01-168/2021-01 од 12.08.2021.године о формирању Радне групе, као и Решењем број 119-01-168/2021-01 од 13.09.2021.године, у састав Радне групе уврштени су представници РЕС фондације, Удружења „Београдска отворена школа“ и Удружење „Центар за екологију и одрживи развој“. У Решењу о Радној групи је јасно наведено да је задатак Радне групе: -да управља поступком припреме и израде Стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2040. године са пројекцијама до 2050. године и Програма остваривања Стратегије развоја енергетике Републике Србије као и
--	--	--	---

			израде извештаја о стратешкој процени утицаја Стратегије развоја енергетике на животну средину и израде извештаја о стратешкој процени утицаја Програма остваривања. Имајући у виду да је у новембру 2024.године усвојен нови Закон о стратешкој процени утицаја, припремљен је предлог одлуке о изради стратешке процене утицаја Програма остваривања Стратегије на животну средину и достављен на мишљење члановима Радне групе 26.09.2025. као и другим релевантним институцијама.
--	--	--	---

5.	Програм није израђен у складу са Законом о енергетици.	У поглављу 4. Садржај програма наведено је: Програм садржи све елементе предвиђене чланом 6. Закона о енергетици који су приказани по енергетским секторима. Према члану 6 Закон о енергетици („Сл.Гласник РС“, бр. 145/14, 95/18, 40/21, 35723, 62/23 и 94/24), програм садржи: 1) енергетске објекте које је неопходно изградити и реконструисати ради сигурности снабдевања или заштите животне средине и концесије које ће се понудити за изградњу енергетских објеката и рокове за њихово спровођење; 2) процену финансијских средстава и изворе финансирања; 3) обим коришћења обновљивих и нових извора енергије у укупној производњи енергије; 4) мере којима се обезбеђује да пројекти који се односе на посљедице издавања одобрења, дозвола и лиценцирања који се примењују на објекте за производњу електричне енергије, односно енергије за грејање и хлађење из обновљивих извора енергије, као и на припадајуће преносне и дистрибутивне мреже и посљедице прерађивања биомасе у биоторива или групе енергетске производе, буду једносавни, јасни, досљедни и транспарентни; 5) коришћење савремених технологија за производњу енергије и енергетика;	Примедба се не прихвата. Структура Програма је таква да је за сваку секторску меру, активност или пројекат (где је то смислено) наведен утицај на енергетску ефикасност, климу и заштиту животне средине. Сагласност на Студију о процени утицаја на животну средину није наведен као мера или индикатор везан за заштиту животне средине, већ као фаза у реализацији пројекта. Ниво детаљности Програма је такав да не обухвата детаље пројектних решења која су потребна за дефинисање конкретних мера за уклањање негативних утицаја сваког предложеног пројекта или других активности..
----	--	---	---

	6) мере за стимулисање инвестирања у енергетски сектор; 7) коришћење најредних технологија за управљање електроенергетским системом; 8) мере за унапређење енергетске ефикасности; 9) мере за заштити животне средине; 10) групе елемената од значаја за остваривање Стратегије. Подносилац указује да Програмом нису представљене мере за заштиту животне средине, нити предвиђен утицај на енергетски ефикасност, климу и заштити животне средине одређених активности које се тичу декарбонизације, не представљају једини проблем животне средине у оквиру Програм и Стратегије. Такође, показатељ реализације у одређеним активностима: Сагласност на Студију о процени утицаја на животну средину, пројекта реконструкције и изградње гасовода и мерно-регулационих станица не може представљати индикатор којим је остварен елемент мере за заштиту животне средине. Постојећом и новопредложеном Листом пројекта за које је потребна израда Студије о процени утицаја на животну средину, обухвата много већи обим пројекта и активности предвиђеним овим Програмом, од пројекта гасовода.	
--	---	--

7.	Није предвиђено успостављање ЕТС система.	У поглављу 10. <i>ОКВИР И ОЦЕНА УТИЦАЈА МОГУЋИХ ПРОМЕНА МЕЂУНАРОДНЕ ПОЗИЦИЈЕ СРБИЈЕ И ИНТЕГРАЦИОНИХ ПРОЦЕСА НА ЕНЕРГЕТСКИ РАЗВОЈА</i> Стратегији развоја енергетике, наведено је да: <i>Република Србије треба и пре пријему ЕУ да активно ради на приједи за увођење система најлаше емисија угљеника. Први корак на њом ју је израда њојредној регулаторној и институционалној оквира за мониторинг, извештавање и верификацију емисија, који би био комплементаран ЕУ ЕТС-у. Следећи корак је увођење система најлаше емисије тасова из сектора обухваћених ЕУ ЕТС-ом, при чему би цену емисионе јединице, као карбон таксу, одређивала Влада Републике Србије или неки други правни субјект који би она делегирала. Карбон такса би постепено расла и приближавала се цени у ЕУ ЕТС, са приближавањем уласку у ЕУ. У сваком случају, њојредно је изради и регулаторне, институционалне и организационе капацитете за прикупљање средстава и њихово усмеравање на пројекте, мере и активности које воде декарбонизацији енергетског сектора и економије у целини, односно јомажу „зелену” транзицију чистијавој друштва.</i> Подносилац указује да предметним Програмом није предвиђено отпочињање ниједне активности, мере и пројекта у задатом периоду којим би се успоставио регулаторни и институционални оквир за мониторинг, извештавање и верификацију емисија са ефектом стаклене баште, и успостављање система наплате емисије.	Не прихвата се. Није предмет ПОСа. Активности везане за увођење система мониторинга, извештавања и верификације емисија са ефектом стаклене баште, и успостављање система наплате емисије су у надлежности Министарства з.ж.с., Агенције за з.ж.с, Акредитационог тела Србије, Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије.
----	--	--	---

8.	Неадекватно је дефинисан временски хоризонт за остваривање циљева.	Многи пројекти својом динамиком превазилазе задати период остварења овог програма. Реализације пројекта, изградње, прибављање документације и друге активности предвиђени су за крај 2028. године, чиме ће реализација и резултати тих нових пројеката бити видљиви након 2028.године. Обзиром да се реализација пројекат постројења за одсумпоровање ТЕНТ Б очекује издавањем употребне дозволе 2026. године, а почетак изградње постројења за одсумпоровање, пречишћавања отпадних вода ТЕКО А1 и А2 2028. године, евидентно је да се резултати ефекта стаклене баште и декарбонизације неће осетити у периоду до 2028.године. Такође, крај реализације пројекта не би требало да представља донету употребну дозволу већ је би требало да представља издавање интегрисане дозволиле за комплексе ТЕНТ-а и ТЕКО блок А. Подносилац наглашава да реализација једног пројекта у оквиру комплекса и прибављена употребна дозвола не представља гарант да даљим радом и пројектима није угрожена животна средина. Подносилац указује да одређене задате вредности за инвестиције, и задати резултати попут (смањења емисија сумпор-диоксида, прашкастих материја, реконструкција и изградња многих пројеката обновљивих извора енергије и сл.) неће имати ефекта у предвиђеном периоду. Предлаже се измена динамике израде Програма, приоритизација активности и инвестиција које могу бити реализовани у датом трогодишњем периоду и тиме прецизније анализиран утрошак финансијских издатака, како не би долазило до утрошка средстава за исте активности у периоду остваривања Стратегије енергетике након 2028. године.	Не прихвата се. ПОС обухвата временски период од три године и обухвата и пројекте чија реализација се неће завршити до 2028. Ови пројекти ће бити саставни део новог ПОСа.
----	--	---	--

9.	Нису адекватно анализирани мере ЕЛ2 и ЕЛ3.	У оквиру поглавља <i>Електроенергетски сектор</i> наведено је да: “Активности везане за меру ЕЛ2 су приказане у поглављу 5.7. Сектор угља, док су активности везане за меру ЕЛ3 приказане у оквиру мера ЕЛ4, ЕЛ5, ЕЛ6 и ЕЛ7.” У програму представљено је седам секторских мера за остварење стратегије развоја енергетике, од којих у нису прецизно и засебно анализирани активности и инвестиције за испуњење мера ЕЛ2- <i>Коришћење квалитетног угља у складу са пројектованим параметрима котлова</i> и ЕЛ3- <i>Редукција производње електричне енергије у термоелектранама на угља</i>. Активности које су задате претходно наведеним мерама под ознаком ЕЛ4, ЕЛ5, ЕЛ6, ЕЛ7, представљају пројекте изградње хидроелектрана "Бук Бијела", "Фоча" и "Паунци" на реци Дрини у Босни и Херцеговини, изградње соларне електране Морава и Колубара у оквиру ЕПС, пројекте ветропаркова приватних инвеститора или по мерама ЕЛ5, ЕЛ6, ЕЛ7, реконструкције далеководна, разводних постројења и др. не могу представљати активности које се остварују у циљу редукције производње у термоелектранама на угља, обзиром да је у мерама У1 и У2 предвиђен завршетак инвестиционог циклуса постојећих површинских копова и отварање заменских капацитета за производњу угља. Подносилац указује да је предметне мере ЕЛ2 и ЕЛ3, неопходно прецизно анализирати и одредити конкретне активности и инвестиције, које би се оствариле у задатом трогодишњем периоду.	Примедба се не прихвата. Мера ЕЛ2 "Коришћење квалитетног угља у складу са пројектованим параметрима котлова" се реализује кроз Активност У2.1 Изградња система управљања квалитетом угља у РБ Колубара детаљно приказану у табели 5.7.4-1. Мере ЕЛ4, ЕЛ5, ЕЛ6 и ЕЛ7 доводе директно или индиректно до повећаног удела ОИЕ у производњи електричне енергије и следствено долази до редукције производње електричне енергије из ТЕ. Пројекти у сектору угља за циљ имају обезбеђење потребних количина угља за редуковану производњу електричне енергије из ТЕ предвиђене Стратегијом.
----	---	--	---

10.	Контрадикторност циљева у оквиру сектора угља	У поглављу сектора угља ПОС-а наведено је да се очекује да се у периоду од 2028. до 2030. године започну пројекти отварања нових површинских копова угља попут: <i>ошварање ѿвршинској која Поље Е, ѿвршинској која Поље Радљево, и ошварање ѿвршинској која Зајадни Косћолац са загађим роком реализације 2028. Година.</i> У стратегији развоја енергетике, на слици 17. <i>Производња електричне енергије према извору енергије до 2040. године</i>, предвиђено је смањење коришћења лигнита у производњи електричне енергије 23.970 на 19.177 Gwh у периоду од 2025 до 2030. године. Подносилац указује да се наставком коришћења фосилних горива на новоотвореним коповима, не гарантује остварење циљева декарбонизације, обзиром да у одређеним комплексима термоелектрана није гарантована реализација постројења за одсумпоравање, а тиме и прибављање интегрисаних дозвола у периоду до 2030. Године.	Примедба се не прихвата. Обезбеђење потребних количина угља за потребе термоелектрана је стратешки циљ у сектору угља наведен у Стратегији. Предвиђене активности су неопходне за производњу угља потребну за остварење наведене производње електричне енергије.
11.	Није консултована расположива документација.	У оквиру ПОС-а није консултован План праведне енергетске транзиције Републике Србије до 2030.године, у оквиру кога је дефинисано да <i>доношењем Плана декарбонизације Акционарској друштва „Електропривреда Србије“ и транзиционој плану за ѿједине руднике у оквиру ЈП ПЕУ Ресавица, сагледавањем ѿследица ЦБАМ и усљосљавањем ѿолићика везано за ѿрмену ЦБАМ и ѿорезивања уљеника неѿходно је урадићи дејтаљну анализу целокујној ѿроцеса енергејске ѿранзиције и сајласно ѿоме дефинисаћи све друје мере и акћивносћи које је ѿѿребно даље реализоваћи.</i> Подносилац указује да је у циљу праведне енергетске транзиције неопходно консултовати најпре План праведне енергетске транзиције Републике Србије до 2030. године, и циљеве и активности из Плана декарбонизације ЕПС-а, када исти буде усвојен.	Не прихвата се. План за праведну енергетску транзицију Републике Србије за период до 2030.године усвојен Закључком Владе 05 Број: 312-7419/2025-2, од 24.07.2025.године је консултован и у складу с њим су и дефинисане мере у области. План декарбонизације ЕПС-а није донет и с тога није могао бити консултован.

12.	Неусаглашеност мера са Националним планом за смањење емисија главних загађујућих материја које потичу из старих великих постројења за сагоревање	Активности и инвестиције у оквиру мере ЕЛ1 <i>Превентивно одржавање, ревиџализација (реконструкција) и модернизација електрична, преносне и дистрибутивне мреже</i> нису у сагласности са Националним планом за смањење емисија главних загађујућих материја које потичу из старих великих постројења за сагоревање ("Службени гласник РС", бр. 10/2020). Наиме, овим планом је предвиђено одсумпоравање димних гасова из ТЕНТ Б1 и Б2 до 2023. а као и смањење оксида азота из ТЕКО А1 и А2 до 2024. године. У том смислу овде предвиђени рокови одступају од оних који су утврђени НЕРП-ом. Имајући то у виду јасно је да ПОС одступа од Националног плана за смањење емисија главних загађујућих материја које потичу из старих великих постројења за сагоревање (НЕРП) који је инструмент за спровођење обавеза које проистичу из Уговора о оснивању Енергетске заједнице. Документи јавних политика којима се остварује енергетска политика Републике Србије ни у ком случају не би смели да буду у супротности са међународним уговорима које је ратификовала Република Србија.	ПОС је документ који је сагласно Закону о енергетици усаглашен са Стратегијом развоја енергетике Републике Србије до 2040.године са пројекцијама до 2050.године. Напомињемо да је НЕРП припремљен у периоду пре 2020. године када су важиле потпуно другачије околности рада енергетског сектора. Када је у питању примена НЕРПа а имајући у виду и пројекте који се тренутно реализују, као и да је НЕРП пре свега документ којим се дефинишу национални циљеви, спроводе СЕ активности које имају за циљ остварење НЕРПа.
-----	--	---	--

13.	Нејасно дефинисана мера изградње гасних електрана	У оквиру мере ЕЛ4.4. Изградња гасних електрана, планирано је низ пројеката реконструкције и изградње гасних електрана. Министарство рударства и енергетике је дужно да јавности објасни како изградња гасних електрана доприноси поузданом и сигурном снабдевању енергијом и енергентима, те одрживом развоју енергетских система. Према подацима из годишњег извештаја Агенције за енергетику Република Србија је 2024. домаћом производњом гаса могла да задовољи само 6,7% потреба. Дакле, енергетски систем Србије карактерише изразита зависност од увозног гаса. Изградња гасних електрана неминовно ће значајно повећати зависност Србије од увозног гаса, без обзира на то одакле се гас увози - иако ни то питање није без значаја. Уместо да развија стратегију за смањење потражње за гасом и смањење зависности од увозног гаса овим Програмом се очигледно стварају услови за још већу зависност. Такав приступ који је дубоко супротан циљевима климатске неутралности европског континента до 2050. године води ка неизбежним улагањима у скупе и неодрживе пројекте. Активност ЕЛ4.4 Изградња гасних електрана води ка томе да Србија зависност од угља замени зависношћу од фосилног гаса.	Коментар се не прихвата. Програм остваривања Стратегије разрађује мере и активности дефинисане Стратегијом развоја енергетике Републике Србије до 2040. године са пројекцијама до 2050. године. Гасне електране су битне са становишта сигурног и поузданог снабдевања електричном енергијом, посебно у ситуацији очекиваног повећаног удела променљивих ОИЕ (сунце и ветар) у производном миксу. Битно је напоменути да је природни гас уведен у зелену таксономију ЕУ.
-----	---	---	---

Назив институције, привредног друштва или физичког лица: Подаци о подносиоцу: Адреса и/или e-mail и контакт телефон	ТРАНСНАФТА АД	
Коментар, питање, мишљење	Образложење коментара	Одговор

1.	Више коментара директно у тексту : -Табела 5.6.1: мере у сектору нафте Кориговати Кориговати финансијску вредност пројекта 1.3. Изградња нафтовода и продуктовода на износ 32,8 мил еура односно 3846 мил РСД -Табела 5.6.3: Активности за реализацију мере Н1 - Изградња недостајућих складишних капацитета за нафту и за све врсте деривата који се складиште за потребе обавезних резерви: додати у табели Управу за резерве енергената као институција одговорну за праћење и извештавање о реализацији, у реду потребна средства и извор финансирања додати сопствена средства и кредит. -Табела5.5-1: Активности за реализацију мере Н3 – Н3.1: Према садашњој процени неће се потрошити наведена средства. Пребацити на 2026. износ из 2025. У 2024. и 2025. години је потрошено до данас око 280 милиона РСД сопствених средстава Транснафта АД. До краја године теоријски је могуће да буде потрошено још максимално 134,7 милиона РСД сопствених средстава - Укупна средства за меру Н3 : проверити збир.		Сви коментари су прихваћени.
----	---	--	------------------------------